

BEHAVIOUR OF SLOVAK CLIENTS IN THE BANKING MARKET DURING COVID 19

Martina Chrančoková¹, Michaela Džavoronková²

Abstract

Digitization has already become part of our households and especially of each one of us. The banking sector, the banks, managed to get closer to people, to their clients, with the help of digitization. I guess today's society cannot even imagine life without internet banking and cashless payment using payment cards and other digital technologies. Therefore, the aim of this article was to find out from our research the use of payment cards by bank clients in the era of digitization in the current era, we were interested in the years of the COVID 19 pandemic, specifically the years 2019 and 2021. Our research mainly concerned the Slovak market. We focused on the use of debit and credit cards and the number of transactions through mobile devices and other similar indicators. In this article, we want to look at what types of cards are currently used in Slovakia, what trend we as a country have been following in 2019 and 2021.

Keywords

Payment Cards, Credit Cards, Debit Cards, Digitalization

I. Úvod

Digitalizácia sa stala súčasťou našich životov. Môžeme tvrdiť, že už nie ani domácnosť a ani samotný človek, ktorého by sa digitalizácia nedotkla alebo ho nejakým spôsobom neovplyvnila. V súčasnom svete digitalizácia a sektor bankovníctva veľmi úzko súvisia a spolupracujú a toto smerovanie sa neustále mení a vyvíja. Teraz je otázne ako tieto zmeny ľudia správne chápu. Spoločnosť sa týmto zmenám stavia v súčasnosti veľmi rýchlo a flexibilne, ale či aj týmto zmenám správne rozumie, je otázne. Preto sme si vybrali práve túto problematiku, ktorá sa tvári ako jednoduchá a jednoznačná, ale pritom aj ona má svoje skryté miesta a zákutia, ktoré v tomto článku chceme odkryť a pozrieť sa na túto problematiku aj z iného uhľ'a pohľadu.

Platobné karty celosvetovo patria už k najpoužívanejším finančným nástrojom bezhotovostného platobného styku. Dnes je bežnou súčasťou platiť platobnými kartami a inými nosičmi digitálnych informácií napríklad inteligentnými hodinkami. Častokrát to už ľudia berú ako samozrejmosť, ale keď sa ich spýtate na typ karty, ktorou platili, tak nie každý vie presnú odpoveď. Dôležité je, aby vedeli svoju bankomatovú kartu správne klasifikovať ku svojej predplatenej bankovej službe. Základnou vedomosťou klientov bánk je znalosť o tom, či daná osoba, ktorej sa to týka platí a teda zároveň je majiteľom debetnej alebo kreditnej karty. Väčšina klientov bánk, čiže obyčajní ľudia, vedia častokrát len to, či sa jedná o VISU alebo Mastercard. Veľa ľudí, ktorí vlastnia platobné karty nepoznajú rozdiel medzi klasifikáciou týchto kariet. A to je ten problém, lebo nie sú dostatočne finančne gramotní.

V čase pandémie COVID 19 sa platenie online stalo viac atraktívnym. Ľudia nemuseli chodiť osobne do bánk a kamenných predajní, aby si niečo kúpili alebo objednali, čo potrebovali ku každodennému životu. Online nakupovanie sa stalo súčasťou života každého z nás. Stačilo len zadať svoje vlastné údaje z bankomatovej karty do internetového prehliadača alebo aplikácie konkrétneho predajcu

¹ The Institute for Forecasting, Centre of Social and Psychological Sciences of Slovak Academy of Sciences, Šancová 56, Bratislava, Slovakia. E-mail: martina.chrancokova@gmail.com.

Faculty of Management, Comenius University Bratislava, Odbojárov 10, Bratislava, Slovakia. E-mail: martina.chrancokova@gmail.com.

² Univerzity of Economics in Bratislava, Faculty of National Economy, Dolnozemska cesta 1, Bratislava, Slovakia. E-mail: mdzavoronkova1@student.euba.sk.

a klient si mohol zakúpiť všetko online bezhotovostne. Vďaka online plateniu sa stal život jednoduchším a aj rýchlejšim.

V súčasnej dobe, v období po pandémie COVID 19, keď na celom svete inflácia rapidne rastie a ekonomiky krajín sa dostávajú stále do väčších a zložitejších ekonomických problémov, tak sa to čoraz viac začína dotýkať aj spoločnosti a hlavne obyčajných ľudí. Preto je dôležité sa práve teraz v tomto období pozrieť detailnejšie na správanie a zvyky Slovákov v bankovom sektore, ako slovenskí občania využívajú svoje bankomatové karty resp. ku akým produktom bánk inklinujú. To je motívom tohto článku, zistiť ako sa ľudia správali počas pandémie Covidu 19, konkrétne v troch rokoch 2019 a 2021, lebo vtedy sa začali najviac používať online technológie.

Cieľom článku bolo poukázať na využívanie platobných kariet na Slovensku, že aj správanie Slovákov sa mení v závislosti od trendu, ktorý im ponúka digitalizácia. Článok sme rozdelili do štyroch častí. Prvou časťou je úvod, kde sme sa snažili čitateľovi stručne priblížiť danú problematiku našej analýzy, kde sme sa snažili vysvetliť aj metodológiu celého tohto článku. Druhá kapitola sa venovala digitalizácii a novodobým technológiám. V tejto kapitole sme spravili stručnú analýzu danej problematiky, kde sme si zadefinovali a vysvetlili základné definície a názvy problematiky digitalizácie. Vo tretej kapitole sme interpretovali výsledky našej analýzy a štvrtou časťou práce bol záver, kde sme zhrnuli naše výsledky a poznatky z našej analýzy a nášho vybraného výskumu.

Výskum tejto problematiky bol veľmi zaujímavý z dôvodu, že sa týkal každého z nás, obyčajných ľudí žijúcich na Slovensku v roku 2019 až 2021. Platenie kartou v rozvinutých krajinách sveta je dnes bežná vec, ale súvisí s veľmi veľa úkonmi, ktoré sú pre bežného klienta priam neviditeľné. Inak sa na to pozerá banka, ktorá každú platbu, úkon musí realizovať, účtovať a z týchto činností sa robí databáza. K takejto databáze a dátam sme prišli cez Združenie bankomatových kariet. Pomocná nám bola aj Správa bankovej asociácie, ktorá pravidelne vydáva štatistické údaje ohľadne tejto problematiky (Slovenská banková asociácia, 2022). Predmetom výskumu nás zaujímali hlavne slovenské dáta, lebo sa nás tieto dané skutočnosti bytostne týkajú. Empirických výskumov ohľadne správania klientov na bankovom trhu, z ktorých by sa mohli vychádzať je minimum. Môžeme sa iba domnievať, že dôvodom ide o úplne novú tému a v budúcnosti bude lepšie preskúmaná.

Poskytnutú databázu údajov sme postupne analyzovali pomocou opisnej štatistiky a porovnávacích metód (Pacáková et al., 2003). Hľadali sme ukazovatele, ktoré by sme vedeli porovnávať a ktoré by nám vytvorili odborný pohľad na danú problematiku. Zaujímalo nás hlavne ako Slováci v súčasnosti využívajú platobné karty, aký typ kariet a služby sú pre Slovákov atraktívne. Ako ukazovatele sme si vybrali počty platobných kariet, počty transakcií platobnými kartami, počet transakcií vykonanými cez mobilom atď. Tieto údaje sme porovnávali za roky 2019 a 2021. Naše súhrnné zistenia zobrazuje tabuľka 1 v kapitole 3, ktorá sa nachádza vo výsledkoch tohto článku.

II. Digitalizácia a novodobé technológie

Internetový slovník informačných technológií Gartner definuje pojem digitalizácia ako: „využívanie digitálnych technológií na zmenu obchodného modelu a poskytovanie nových príležitostí na vytváranie výnosov a hodnôt, je to proces prechodu na digitálny biznis“ (Gartner, 2022). FinTech je používanou skratkou pre finančné technológie, používa sa na označenie všetkých nových technológií, ktoré rýchlo menia a aj ovplyvňujú finančný sektor.

Sektor bankovníctva musel byť za posledné desaťročia veľmi flexibilný, čo vidieť aj na viacerých produktoch a službách, ktoré banky v súčasnosti ponúkajú. Od roku 2018 sa stal bankový sektor viac otvorený ku spoločnosti, tento koncept sa nazýva aj ako „open banking“. Klienti majú prehľad o svojom účte, dennodenne sa vedia pripojiť do svojho internet bankingu a skontrolovať si stav na účte, vykonať platby ako aj sami nastaviť trvalé príkazy ako aj iné služby. Týmto sa stal svet oveľa rýchlejšim ako bol predtým. Na toto všetko potrebujeme spomínané technológie ako sú napríklad smartphone alebo notebook a ďalšie iné zariadenia. Bez smartphonu si niektorí z nás nevedia

predstaviť život spojený už s určitými činnosťami, na ktoré spomínané technológie už bezpodmienečne potrebujeme. Banky vytvorili aplikácie, cez ktoré sa klienti vedia dostať k svojim peniazom a bez problémov poslať peniaze. Stačí si do aplikácie nahráť platobnú kartu, teda údaje z nej a prakticky už plastovú platobnú kartičku ani nemusíte mať pri sebe. Má to určite samé pozitíva, ale aj negatíva. Je určite iný pocit platiť v hotovosti a zamýšľať sa, či chcem naozaj minúť toľko peňazí alebo zaplatiť to online bez toho, aby som sa zamyslel, či chcem naozaj minúť danú sumu alebo množstvo finančných prostriedkov, ale to je už problematika sociológie. Tento článok má v pláne sa pozrieť na už dané fakty a vytvoriť z nich závery, ktoré z toho vyplývajú.

Anna Sedliaková (2018) definuje pojem *“Open banking“* nasledovne: *„Zjednodušené ide o to, že finančné a transakčné dáta, ktoré boli donedávna prístupné jedine banke klienta a držané v tejto banke, budú dostupné aj tzv. tretím stranám. Títo noví licencovaní poskytovatelia platobných iniciačných služieb a poskytovatelia služieb informovania o účte budú môcť naplno využiť svoj potenciál a ponúknuť v spolupráci s tradičnými hráčmi na trhu, ako sú bankové inštitúcie, také služby, ktoré sú vytvorené na mieru klientov a špeciálne vyvinuté pre ich individuálne potreby. Klienti budú môcť napríklad sledovať stav na platobných účtoch držaných vo viacerých bankách alebo v platobných inštitúciách a platiť prostredníctvom nových poskytovateľov platobných iniciačných služieb, čo zaujímavou rozšíri ponuku možností platenia okrem dnes už obľúbených spôsobov, ako je platba debetnou alebo kreditnou kartou online“* (Sedliaková, 2018).

Platobná karta je nástroj platobného styku, zároveň je technickým prostriedkom na disponovanie s finančnými prostriedkami na účte. Podľa všeobecnej akceptovanej definície predstavuje identifikačný doklad, ktorý je vyrobený z trojvrstvého plastu, rozmery a fyzikálne vlastnosti sú určené medzinárodnou normou ISO 3554 (Hussam & Musová, 2006; Schlossberger & Hozák, 2005). Vydavateľmi platobných kariet sú väčšinou bankové a úverové spoločnosti (Schlossberger & Hozák, 2005).

V roku 2016 bolo celosvetovo vydaných 14 miliárd bankomatových kárt a prognóza na rok 2022 je, že tento počet vzrastie nad 17 miliárd (Payments Industry Intelligence, 2017).

Karty klasifikujeme do dvoch skupín, a to debetné a kreditné karty. Kreditné karty majú stanovený limit čerpania peňazí a majiteľom týchto peňazí je banka a táto banka prakticky poskytuje cez kreditnú kartu svojmu klientovi krátkodobý úver (Máče, 2006). Debetné karty sa najčastejšie využívajú pri dennodenných platbách, ale hlavne, keď si klient banky potrebuje vybrať hotovosť z bankomatu (ATM). Tieto peniaze sú majetkom klienta a klient si od banky v tomto prípade nepožičiava žiadne finančné prostriedky. Ďalším produktom, ktorý ponúka banka je tzv. kontokorentný úver, to je taký, že banka vie navýšiť klientovi prečerpanie finančných prostriedkov, a takto má na svojom účte kombináciu svojich aj poskytnutých peňazí od banky (Podnikam.sk, 2022). Internet banking umožňuje klientom byť stále online a kontrolovať si stavy účtov. Z toho vyplýva, že hoci niekto môže vlastniť debetnú kartu, ale v skutočnosti môže cez ňu čerpať aj krátkodobý úver od svojej banky. Požičané peniaze sú úrokované a to si už strháva banka potom každý mesiac.

Medzinárodné platobné systémy tzv. asociácie sa členia na bankové a nebankové. K bankovým asociáciám patrí VISA International a MASTERCARD. VISA bola pôvodne vytvorená Bank of America. MASTERCARD je druhá najväčšia asociácia s menším podielom na celkovom finančnom trhu ako VISA. Obe spoločnosti majú oprávnenie vyrábať platobné karty pre banky (Musa & Musová, 2006).

K nebankovým asociáciám patrí napríklad American Express, Diners Club Card a Japan Credit Bureau. Význam nebankových asociácií je v tom, že sa špecializujú na nejaký konkrétny sektor, napríklad American Express na cestovný ruch. Členmi Diners Club Card sa môžu stať len ľudia s vyššími príjmami a Japan Credit Bureau je platobný systém iba pre japonských zákazníkov. Každá asociácia má svoje špecifiká.

Na finančnom trhu existuje aj tzv. predplatené karty, ktoré fungujú na princípe dobíjania. Ide o systém elektronickej peňaženky, kedy sa prevádzajú finančné prostriedky z bežného účtu do čipu hodnotovej karty. Na Slovensku sa tieto karty využívajú napríklad ako stravovacie karty a ďalšie iné typy (Jílek, 2013, s. 518-519).

Zavedenie NFC technológie do čipových kariet, tiež neustále rozširujúca sa sieť obchodníkov, ktorí akceptujú tieto bezkontaktné čipové karty. Národná banka Slovenska (NBS) sa vyjadrila, že:

„Slovenský finančný trh patrí medzi priekopníkov v Európe pri zavádzaní nových technológií do používania platobných kariet, akými je aj tokenizácia v mobilných platbách. Mobilné platby Google Pay, Apple Pay, Fitbit Pay a Garmin Pay v spolupráci s medzinárodnými kartovými schémami MasterCard a VISA a technologickými gigantami v súčasnosti poskytuje svojim držiteľom väčšina slovenských vydavateľov platobných kariet“ (NBS, 2022).

Na to, aby to celé fungovalo, je potrebná tokenizácia. Je to systém, ktorý pri platení zamení citlivé údaje o platobnej karte, ktoré sú uložené v systéme banky alebo spracovateľa platieb, za jedinečný kód tzv. token. Tieto tokeny sú uložené v aplikáciách našich smartphonov v tzv. digitálnych peňaženkách. Sú to prakticky elektronicke služby, ktoré uchovávajú a chránia informácie o banke a platobnej karte a umožňuje bezkontaktné platby v obchodoch, v online prostredí a v aplikáciách (Trend, 2016).

III. Výsledky analýzy

Z predchádzajúcich výskumov sme zistili, že počet vydaných debetných kariet bol na Slovensku vždy väčší ako počet kreditných kariet. Taktiež sme zistili že podiel kreditných kariet na slovenskom trhu od roku 2010 tiež vzrastal, ale v roku 2013 to už na trhu s kreditnými kartami začalo stagnovať (Matajovie, 2015). Tu vidieť, že aj slovenská spoločnosť sa mení na základe vonkajších podnetov a vie byť dostatočne flexibilnou. Samozrejmosťou je, že s flexibilitou obyvateľstva, čiže dopytu, súvisí aj flexibilita ponuky na trhu, v tomto prípade bankový sektor, ktorý v danom čase vedel dostatočne zareagovať na problémy a svoje bankové produkty zmenil dostatočne atraktívne pre svojich klientov. Netreba zabúdať, že bankový sektor je čoraz silnejšie celosvetovo významne veľmi silne poprepájaný aj ekonomikami krajín a aj týmto spôsobom vie určite ovplyvniť správanie a chod trhu, spoločnosti a krajín. Preto je veľmi dôležitá aj finančná gramotnosť obyvateľstva krajín. Prakticky to znamená, že samotní obyvatelia rozumejú a vedia si vybrať pre seba, svoju rodinu a svoje podnikanie ten najlepší bankový produkt, ktorý im môže poskytnúť banka.

Keď sme sa pozreli na predchádzajúce analýzy ohľadne využívania bankových kariet, tak sa ukázalo pár dôležitých informácií o nás, teda o občanoch nachádzajúcich sa na Slovensku, ktorý majú na našom slovenskom bankovom trhu otvorený bankový účet. Najväčšou zaujímavosťou bolo, že Slováci aj predtým a aj v súčasnosti inklinujú v používaní viac debetných kariet ako kreditných, čo vlastne potvrdilo predchádzajúci výskum, ktorý sme spomínali. Chceli sme sa dozvedieť prečo. Zistili sme, že žiaden behaviorálny výskum sa doteraz tak konkrétne nevenoval tejto téme, preto na túto otázku nevieme odpovedať. Aby sme sa o správaní slovenských bankových klientov dozvedeli viac, tak do nasledujúcej tabuľky 1 sme zhromaždili dáta na rozbor danej problematiky. Údaje v tabuľke 1 sa týkali dvoch rokov, a to roku 2019 a roku 2021. Tieto 2 roky preto, lebo sa celým svetom rozšírila pandémia COVID 19 a to znamenalo pre slovenských občanov ako aj občanov iných krajín obmedzený pohyb a tiež sa ukázalo ako si vedia ľudia poradiť s digitalizáciou ako takou.

V tabuľke 1 sa nachádzajú všetky naše skúmané ukazovatele, dokopy sme ich skúmali 6. Išlo o ukazovatele ako: (1) počet platobných kariet, kde sme ich rozdelili podľa klasifikácie. Ďalšími dôležitými ukazovateľmi boli: (2) počty transakcií platobnými kartami, (3) počet transakcií vykonaných kartami a mobilom v platobných termináloch, (4) počet mobilných platieb, (5) počet e-commerce obchodníkov a (6) počet transakcií vykonaných kartami a mobilmi v e-commerce prostredí. Všetky spomínané ukazovatele sa nachádzajú v prvom stĺpci tabuľky 1. Do posledného stĺpca sme dopočítali konkrétny rozdiel týchto dvoch rokov a tak sme vedeli presné číslo a údaj o tom,

či daný ukazovateľ vzrástol alebo poklesol. A na základe týchto rozdielov sme sa snažili si vytvoriť skutočný obraz o správaní slovenských klientov v bankovom sektore v súčasnosti.

Tabuľka 1 Porovnanie údajov o platobných kartách za roky 2019 a 2021

	2019	2021	Rozdiel
Počet platobných kariet	5 323 720	5 536 601	+212 881
Debetné karty	4 714 097	5 009 939	+295 842
Kreditné karty	594 022	513 591	-80 431
Predplatené karty	15 601	13 071	-2 530
Počet transakcií platobnými kartami	628 925 428	712 135 407	+83 209 979
Debetné karty	584 868 510	667 609 029	+82 740 519
Kreditné karty	43 843 027	44 410 268	+567 241
Predplatené karty	213 891	115 110	-98 781
Počet transakcií vykonaných kartami a mobilom v platobných termináloch	392 735 835	432 925 821	+40 189 986
Počet mobilných platieb	13 605 808	72 738 915	+59 133 107
Počet e-commerce obchodníkov	3 643	6 327	+2684
Počet transakcií vykonaných kartami a mobilom v e-commerce prostredí	18 979 233	32 608 159	+13 628 926

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z webovej stránky Združenia pre bankové karty (2022) a Slovenskej bankovej asociácie (2022)

Ako prvý ukazovateľ na skúmanie sme si vybrali počet vydaných platobných kariet, pričom sme mali na výber podľa klasifikácie debetné, kreditné a predplatené karty. Pri porovnaní počtu vydaných platobných kariet sme zistili, že v roku 2021 vzrástol tento počet o 212 881 kusov, z toho počet kreditných kariet poklesol o 80 431, avšak debetných kariet bolo vydaných v roku 2021 viac o 295 842. Predplatených kariet sa vydalo o 2530 menej ako v roku 2019.

Druhým skúmaným ukazovateľom bol počet transakcií platobnými kartami. Počet transakcií platobnými kartami narástol z počtu 628 925 428 transakcií o 83 209 979 transakcií. Napriek tomu, že bolo vydaných menej kreditných kariet. Počet transakcií kreditnými kartami narástol o 567 241 transakcií, ale to sa nedá porovnať s počtom transakcií debetnými kartami, ktorý stúpol o 82 740 519 transakcií. Počet transakcií pri predplatených kartách klesol o 98 781 pohybov. Aj tu vidieť, že klienti slovenských kariet začali čoraz viac využívať karty cez online priestor, čo bolo pochopiteľné počas pandémie COVID 19.

Tretím skúmaným ukazovateľom bol počet transakcií vykonaných kartami a mobilom v platobných termináloch zrástol o 40 189 986 transakcií. Štvrtým skúmaným ukazovateľom bol počet skúmaných mobilných platieb. Čísla ukazujú skoro 6-násobné zvýšenie počtu mobilných platieb za posledné 3 roky. Údaje poukazujú, že ľudia začali počas pandémie viac využívať smartphony a iné digitálne technológie. Banky vedeli svojim klientom počas posledných troch rokov ponúknuť dostatočnú ochranu, aby klienti vedeli dôverovať týmto transakciám. Na týchto údajoch vidieť, že ľudia

využívajú na vykonávanie transakcií tradične počítače a tablety. Dôležité je, že banky začali využívať pri transakciách dvojstupňové overovanie a vedeli si zabezpečiť ochranu pri presune peňazí.

Piaty ukazovateľ bol počet e-commerce obchodníkov, ktorý sa za sledované obdobie skoro zdvojnásobil. Z pohľadu toho, že to boli roky pandémie, tak je celkom pochopiteľné, že ľudia začali podnikat' viac v prostredí e-commerce. Aj táto informácia značí, že slovenskí bankovní klienti, v tomto prípade podnikatelia, sú celkom znalí a vedia sa prispôbiť trhu a životným okolnostiam.

Posledným ukazovateľom bol počet transakcií vykonaných kartami a mobilom v e-commerce prostredí z 18 979 233 transakcií na 32 608 159 transakcií, čo činí zvýšenie o 13 628 926 transakcií. Na tomto údaji vidieť ako sa zrýchlilo e-commerce prostredie počas pandémie a akým smerom sa celkovo spoločnosť ubera.

IV. Záver

Na týchto číslach z našej predchádzajúcej analýzy vidieť ako sa naša spoločnosť mení a zároveň prispôbuje rôznym situáciám, ktoré ovplyvňujú celý chod našej spoločnosti. Z časti za to môže aj pandémia COVID 19, ktorá nás citelne ovplyvnila vo viacerých sférach života. Ľudia sa prispôbili danej situácii tak, že začali byť viac flexibilní, boli donútení sa naučiť veľa nových digitálnych zručností, ktoré im budú nápomocné aj v budúcnosti. Bankový sektor to tiež posunulo tiež vyššie. Pre ľudí resp. klientov boli vytvorené nové služby a produkty, s ktorými je už využívanie online služieb a využívanie platobných kariet samozrejmosťou.

Cieľom článku bolo poukázať na využívanie platobných kariet na Slovensku, že aj správanie Slovákov sa mení v závislosti od trendu, ktorý im ponúka digitalizácia. Za posledné roky sa podarilo digitalizácii posunúť vpred celý bankový systém. Platobné karty obsahujú rôzne ochranné prvky a síce typická platobná karta ostala plastová, ale už sa začali využívať aj jej virtuálne verzie a to všetko na ochranu dát klienta a pre bezproblémový presun peňazí. V e-commerce priestore sa faktúry stali viac prehľadnejšie a faktúra sa v súčasnosti dá vystaviť aj elektronicky, ktorý obsahuje všetky dôležité informácie na zaplatenie danej faktúry. Dôkazom sú aj čísla z našej analýzy, ktoré dokazujú výrazný progres pri našich zvolených skúmaných ukazovateľoch ako sú napríklad rôzne typy transakcií v rôznych prostrediach.

V článku sme sa zamerali hlavne na slovenských občanov a ich správanie. Avšak každá krajina reaguje na zmeny inak, a chceli sme poukázať, že Slováci vplyvom digitalizácie začali využívať viac debetné karty, ktorými už boli vlastníčkmi predtým. Banky im za posledné tri roky ponúkli nové bankové produkty, ktoré mali u súčasných ľudí úspech a začali ich používať. Naučili sa častejšie platiť cez internet banking. Otázkou je, prečo tak Slováci inklinujú k debetným kartám v porovnaní s kreditnými kartami. Na tento typ problematiky by sa mohol spraviť v budúcnosti výskum. Možno jednou z príčin môžu byť stratégie bánk, ktoré viac ponúkajú debetné karty a k nej určené služby. Druhou možnosťou je, že Slováci chcú zväčša vlastniť iba jednu kartu, ku ktorej patrí viacero iných služieb. Bežným javom je, že k debetnej karte je často pričlenený už tzv. kontokorentný úver t.j. peniaze, ktoré si už klient požičiava od banky. Výhodou tohto úveru je, že ak klient tieto peniaze vráti do určeného časového obmedzenia tak to má bezúročne a na tomto systéme fungujú aj kreditné karty. Naopak v iných krajinách sa bez kreditnej karty ani nepohnete. Kreditná karta je pre bankový sektor v zahraničí považovaná za určitý typ istoty. Klienti s kreditnou kartou sa považujú za bonitnejších. Teraz je len otázne, či sa tento štýl dostane aj k nám na Slovensko (Tatrabanka, 2022).

Súčasná doba priniesla aj iné novodobé zvláštnosti správania. Dnes je čoraz väčšou samozrejmosťou, že peniaze, ktoré ľudia míňajú nie sú v ich vlastníctve, ale ich majiteľom je banka, a takto začína už hlbší problém spoločnosti. Začína to jednotlivcom, spoločnosťou a končí to štátom, hovoríme o míňaní nie vlastných peňazí, ale požičaných peňazí od bánk a zadlžovaním sa. Preto je dôležité poznať služby a produkty ponúkané bankami, čo všetko nám banky vo svojom portfóliu ponúkajú a vybrať si ten správny produkt alebo ponúkanú službu pre nás a našu rodinu. Preto sa v dnešnej dobe

musí viac dbať dôraz na finančné vzdelávanie, aby sa ľudia vyznali v bankovom sektore a v ponúkaných finančných produktoch.

Financovanie

Tento výskum bol podporený grantmi VEGA č. 2/0151/19 – Prínosy slovenskej migrácie a VEGA. číslo 2/0001/22 – Slovensko 2030.

Literatúra

Gartner. (2022). *Digitalization*. Dostupné z <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/digitalization> (22. 6. 2022).

Hussam, M. & Musová, Z. (2006). *Platobný styk (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta: *Občianske združenie Ekonomia*, 52p.

Jílek, J. (2013). *Finance v globální ekonomice I: Peníze a platební styk*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing.

Máče, M. (2006). *Platební styk klasický elektronický*. 1. vyd. Praha : Grada, 220 p.

Matajovie. A. (2015). *Kreditné platobné karty vo vybraných bankách SR. Diplomová práca*. Bankovní institút vysoká škola Praha, zahraničná vysoká škola Banská Bystrica. Dostupné z https://is.ambis.cz/th/p7bf6/Plna_verzia_diplomovej_prace.pdf (22. 5. 2022).

Musa, H. & Musová, Z. (2006). *Platobný styk (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Banská Bystrica: EFUMB, 2006. 118 s.

NBS. (2022). *Platobné karty*. Dostupné z <https://www.nbs.sk/sk/platby/platobne-nastroje/platobne-karty> (20. 6. 2022).

Pacáková, V. et al. (2003). *Štatistika pre ekonómov*. Bratislava: IURA EDITION. 358 p.

Payments Industry Intelligence. (2017). *14 miliárd kariet na celom svete s debetnou kartou vedie k rastu*. Dostupné z <https://www.paymentscardsandmobile.com/14-billion-cards-worldwide/> (1. 7. 2022).

Podnikam.sk. (2022). *Čo je kontokorentný úver a je vhodný pre podnikateľov?*. Dostupné z <https://podnikam.sk/kontokorentny-uver-co-to-je-a-je-vhodny-aj-pre-podnikatelov/> (7. 6. 2022).

Sedliaková, A. (2018). *NBS – Koncept otvoreného bankovníctva*. Dostupné z http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2018/05-2018/05_biatic5_sedliakova.pdf (5. 6. 2022).

Slovenská banková asociácia. (2022). *Štatistika vydávania a prijímania platobných kariet*. Dostupné z <https://www.sbaonline.sk/novinka/statistika-vydavania-a-prijimania-platobnych-kariet/> (22. 6. 2022).

Schlossberger, O. & Hozák, L. (2005). *Elektronické platební prostředky*. 1. vyd. Praha : Bankovní institut vysoká škola. 144 p.

Tatrabanka. (2022). *Kreditná karta: Prečo je dobré mať ju so sebou v zahraničí?*. Dostupné z <https://www.tatrabanka.sk/sk/zivotne-momenty/kreditna-karta-v-zahranici/> (18. 6. 2022).

Trend. (2016). *Nové zaklínadlo mobilných platieb: tokenizácia*. Dostupné z <https://www.trend.sk/trend-archiv/nove-zaklínadlo-mobilnych-platieb-tokenizacia> (14. 6. 2022).

Združenie pre bankové karty. (2021). *Štatistické údaje (online)*. Dostupné z <https://zbk.sk/statisticke-udaje> (14. 6. 2022).